KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 17.12.2019 r.
COM(2019) 635 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

dotyczące wdrażania programów pszczelarskich

Spis treści

1. WPROWADZENIE 2
2. METODA 3
3. PRZEGLĄD SEKTORA PSZCZELARSKIEGO W UE 3
3.1 Produkcja i ceny 3
3.2 Handel 6
4. WDRAŻANIE KRAJOWYCH PROGRAMÓW PSZCZELARSKICH 7
4.1 Podstawa prawna 7
4.2 Cele i środki 8
4.3 Środki budżetowe Unii przeznaczone na realizację krajowych programów pszczelarskich oraz współczynnik wykorzystania tych środków 9
4.4 Przydział środków z wkładu unijnego dla poszczególnych państw członkowskich 9
4.5 Poniesione wydatki w podziale na rodzaje środków 10
5. METODY OKREŚLANIA LICZBY ULI 12
6. PSZCZELARSTWO WE WSPÓLNEJ POLITYCE ROLNEJ PO 2020 R. 14
7. WNIOSEK 14

1. WPROWADZENIE

Chociaż w porównaniu z innymi sektorami rolnictwa pszczelarstwo wydaje się niewielkim sektorem, pełni ważną rolę: poza dostarczaniem miodu i innych produktów pszczelich przyczynia się ono do zapylania upraw, owoców, dziko rosnących roślin itp. W ramach wspólnej polityki rolnej (WPR) dostępnych jest kilka narzędzi umożliwiających wsparcie sektora pszczelarskiego – jednym z nich są programy pszczelarskie określone w rozporządzeniu (UE) nr 1308/2013[1] (rozporządzenie o wspólnej organizacji rynków produktów rolnych).

Zgodnie z art. 225 lit. a) rozporządzenia o wspólnej organizacji rynków produktów rolnych co trzy lata Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie w sprawie wprowadzenia w życie środków dotyczących sektora pszczelarskiego ustanowionych w art. 55, 56 i 57, w tym rozwoju systemów identyfikacji uli. Niniejsze sprawozdanie sporządzono na mocy tego przepisu. Nie dołączono do niego wniosku legislacyjnego.

Niniejsze sprawozdanie obejmuje lata pszczelarskie 2017–2019 odpowiadające okresowi od dnia 1 sierpnia 2016 r. do dnia 31 lipca 2019 r. Są to pierwsze lata pszczelarskie, w których obowiązywały nowe środki. Sprawozdanie obejmuje informacje otrzymane w odniesieniu do poprzednich lat pszczelarskich, jak również programy zaplanowane na lata pszczelarskie 2020–2022, które zgłoszono Komisji do dnia 15 marca 2019 r.

Niniejsze sprawozdanie jest siódmym sprawozdaniem Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącym wdrażania programów pszczelarskich. Sprawozdanie to nie obejmuje wszystkich elementów istotnych dla pszczelarstwa, koncentruje się natomiast na wdrażaniu programów pszczelarskich. Zawiera jednak również krótki przegląd sektora pszczelarskiego w UE i przedstawia pokrótce wniosek Komisji w sprawie sektora pszczelarskiego w przyszłej wspólnej polityce rolnej.

Od 1997 r. UE udziela bezpośredniego wsparcia na rzecz sektora pszczelarskiego[2], dając państwom członkowskim możliwość sporządzania dla ich sektora pszczelarskiego programów krajowych. Celem tych programów jest poprawa ogólnych warunków produkcji i wprowadzania do obrotu produktów pszczelich: miodu, mleczka pszczelego, pyłku, propolisu i wosku pszczelego.

Programy pszczelarskie są współfinansowane ze środków Unii Europejskiej na poziomie 50 % i trwają trzy lata. Programy te są dobrowolne, ale na ich wprowadzenie zdecydowały się wszystkie państwa członkowskie, co świadczy o dużym zainteresowaniu tych państw oraz istotnych potrzebach tego sektora.

[1] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych, Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 671.

[2] Rozporządzenie Rady (WE) nr 1221/97 z dnia 25 czerwca 1997 r. ustanawiające ogólne zasady stosowania środków usprawniających produkcję i obrót miodem, Dz.U. L 173 z 1.7.97, s. 1.

2. METODA

Niniejsze sprawozdanie opracowano na podstawie następujących źródeł informacji:

- informacje przekazane przez państwa członkowskie zgodnie z rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2015/1366 w odniesieniu do pomocy w sektorze pszczelarskim[3], w tym dotyczące liczby uli na ich terytoriach;
- informacje przekazane przez państwa członkowskie zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2015/1368 w odniesieniu do pomocy w sektorze pszczelarskim[4], w tym na temat rocznych sprawozdań z wdrażania określonych w art. 10 tego rozporządzenia. Te roczne sprawozdania zawierają podsumowanie wydatków w euro poniesionych w trakcie roku pszczelarskiego w podziale na środki oraz wyniki oparte na wskaźnikach realizacji celu dla każdego wprowadzanego środka. Wskaźniki te nie są jednak zharmonizowane na szczeblu UE ani nie zostały wykorzystane do celów wyciągnięcia wniosków w kontekście niniejszego sprawozdania;
- informacje otrzymane od państw członkowskich zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 917/2004 dotyczącym działań w dziedzinie pszczelarstwa[5], ustanawiającym zasady dotyczące krajowego programu pszczelarskiego do roku pszczelarskiego 2016;
- dane dotyczące produkcji miodu i międzynarodowego handlu miodem uzyskane z baz danych Eurostatu[6], UN Comtrade[7] oraz Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO)[8].

Szczegółowe dane liczbowe i tabele zbiorcze dotyczące rynku miodu oraz krajowych programów pszczelarskich są dostępne na stronie internetowej Komisji[9].

3. PRZEGLĄD SEKTORA PSZCZELARSKIEGO W UE

3.1 Produkcja i ceny

Produkcja

Dane liczbowe przekazane w odniesieniu do programów na lata 2020–2022 wskazują, że w UE znajdowało się około 17,5 mln uli, którymi zajmowało się 650 000 pszczelarzy. Podczas

[3] Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/1366 z dnia 11 maja 2015 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do pomocy w sektorze pszczelarskim, *Dz.U. L 211 z 8.8.2015, s. 3*.

[4] Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/1368 z dnia 6 sierpnia 2015 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do pomocy w sektorze pszczelarskim, *Dz.U. L 211 z 8.8.2015, s. 9*.

[5] Rozporządzenie Komisji (WE) nr 917/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 797/2004 dotyczącego działań w dziedzinie pszczelarstwa, *Dz.U. L 163 z 30.4.2004, s. 83.*

[6] https://ec.europa.eu/eurostat

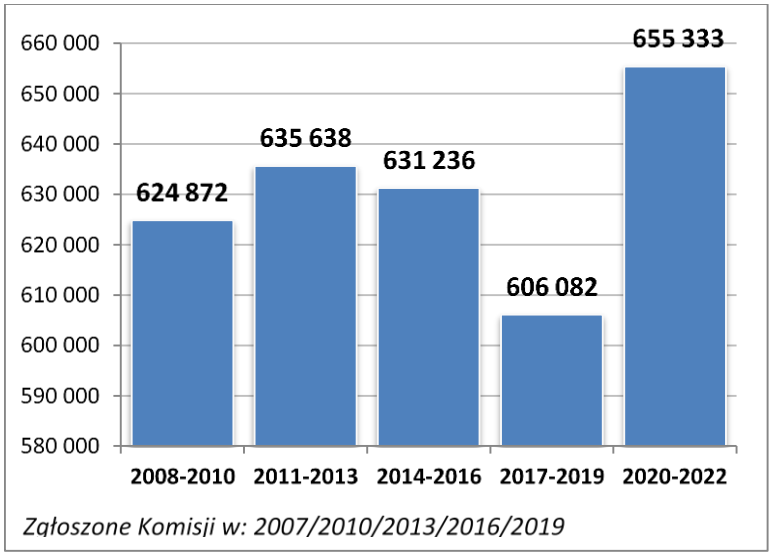
[7] https://comtrade.un.org/

[8] http://www.fao.org/home/en/

[9] https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/animals-and-animal-products/animal-products/honey_en

realizacji programów w latach 2017–2019 liczba pszczelarzy wzrosła w porównaniu z tą przedstawioną w powiadomieniu otrzymanym w 2016 r. Należy jednak zwrócić uwagę na to, że brak jest zharmonizowanej metody definiowania pszczelarzy i sposobu szacowania liczby pszczelarzy, oraz że zmiany tej liczby niekoniecznie odzwierciedlają ogólną tendencję w tym sektorze.

Wykres 1: Liczba pszczelarzy

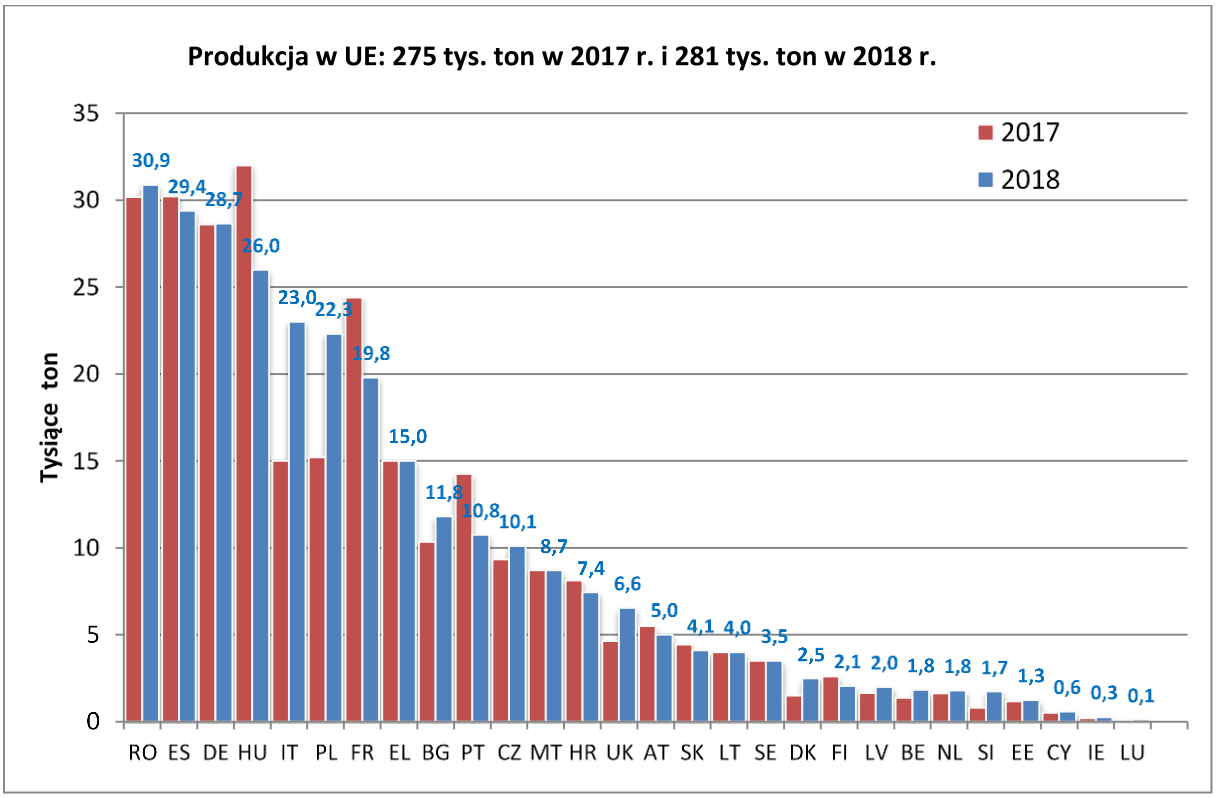

W 2018 r. w sektorze wyprodukowano 280 000 ton miodu, co uczyniło UE drugim pod względem wielkości producentem miodu po Chinach (550 000 ton[10]). Od 2014 r., gdy produkcja UE wynosiła 240 000 ton, nastąpił jej wzrost o 16 %; UE w dalszym ciągu nie produkuje jednak wystarczającej ilości miodu, aby pokryć konsumpcję na swoim terytorium. W 2018 r. wskaźnik samowystarczalności[11] wynosił około 60 %, co odpowiada mniej więcej poziomom z 2015 r. Głównym dostawcą przywożonego miodu są Chiny (40 % przywozu), a następnie Ukraina (20 % przywozu).

[10] Źródło: FAO

[11] Wskaźnik samowystarczalności = produkcja UE/(produkcja+przywóz–wywóz)

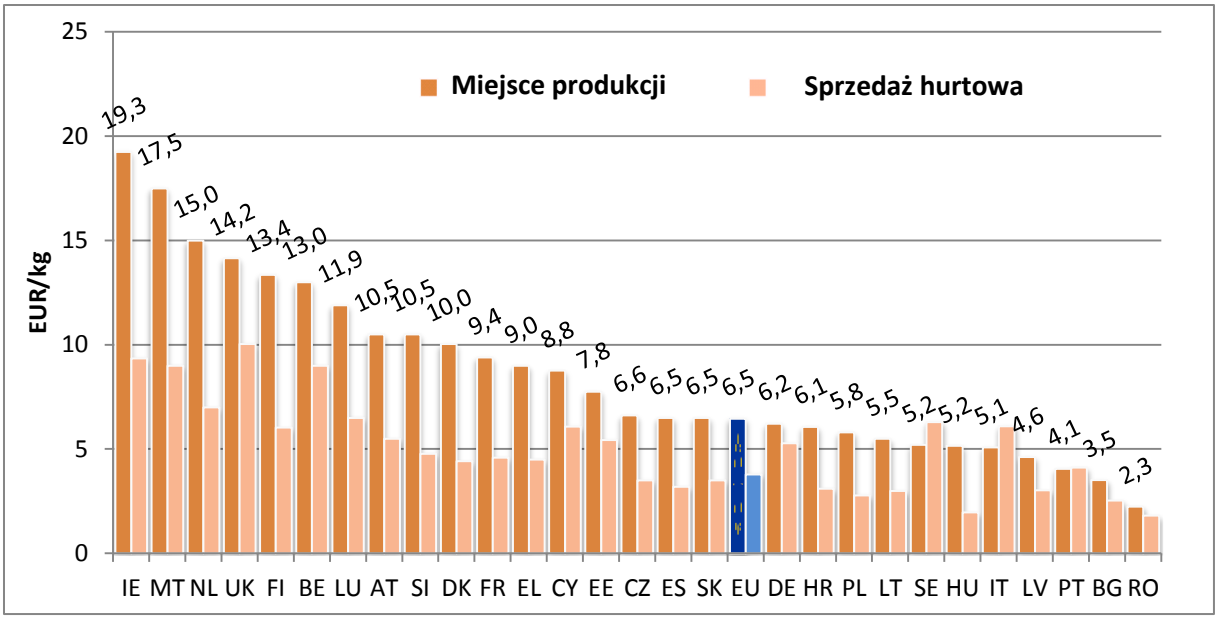
Wykres 2: Produkcja miodu w UE w roku 2017 i 2018

Ceny

Ceny miodu różnią się w bardzo dużym stopniu między państwami członkowskimi, w zależności od jego jakości i punktów sprzedaży. W 2018 r. średnia unijna cena za miód wielokwiatowy w miejscu produkcji wynosiła 6,46 EUR/kg. W większości państw członkowskich cena jest niższa przy sprzedaży hurtowej u hurtowników, w przypadku której w 2018 r. średnia unijna cena wyniosła 3,79 EUR/kg. Warto zwrócić uwagę na to, że o ile ceny te niewiele zmieniły się od czasu otrzymania poprzednich informacji w 2016 r., o tyle średnie koszty produkcji wzrosły z 3,21 EUR/kg w 2015 r. do 3,90 EUR/kg w 2018 r., pozostawiając prawdopodobnie mniejszą marżę z kg wyprodukowanego miodu. Ze względu na to, że państwa członkowskie nie informują jednak o tym, ile wyprodukowanego miodu sprzedano hurtowo w miejscu produkcji, niemożliwe jest wyciągnięcie wiążących wniosków dotyczących wynikających z tych danych zysków dla producentów.

Wykres 3: Średnie ceny miodu w 2018 r. MT: średnia cena maksymalna/minimalna

3.2 Handel

Przywóz

UE jest samowystarczalna pod względem produkcji miodu tylko w 60 %. W 2018 r. przywóz miodu do UE wyniósł 208 000 ton, a jego wartość całkowita wyniosła 452 mln EUR. UE jest największym na świecie importerem miodu, a Chiny są jego największym dostawcą. Przywóz do UE z Chin zmniejszył się jednak z blisko 100 000 ton w 2015 r. do 80 000 ton w 2018 r.[12] W tym samym okresie przywóz z Ukrainy, drugiego pod względem wielkości dostawcy, wzrósł z 20 000 do 41 000 ton, a przywóz z Argentyny i Meksyku, które są na trzecim i czwartym miejscu pod względem wielkości dostaw, pozostał na poziomie odpowiednio 25 000 i 20 000 ton.

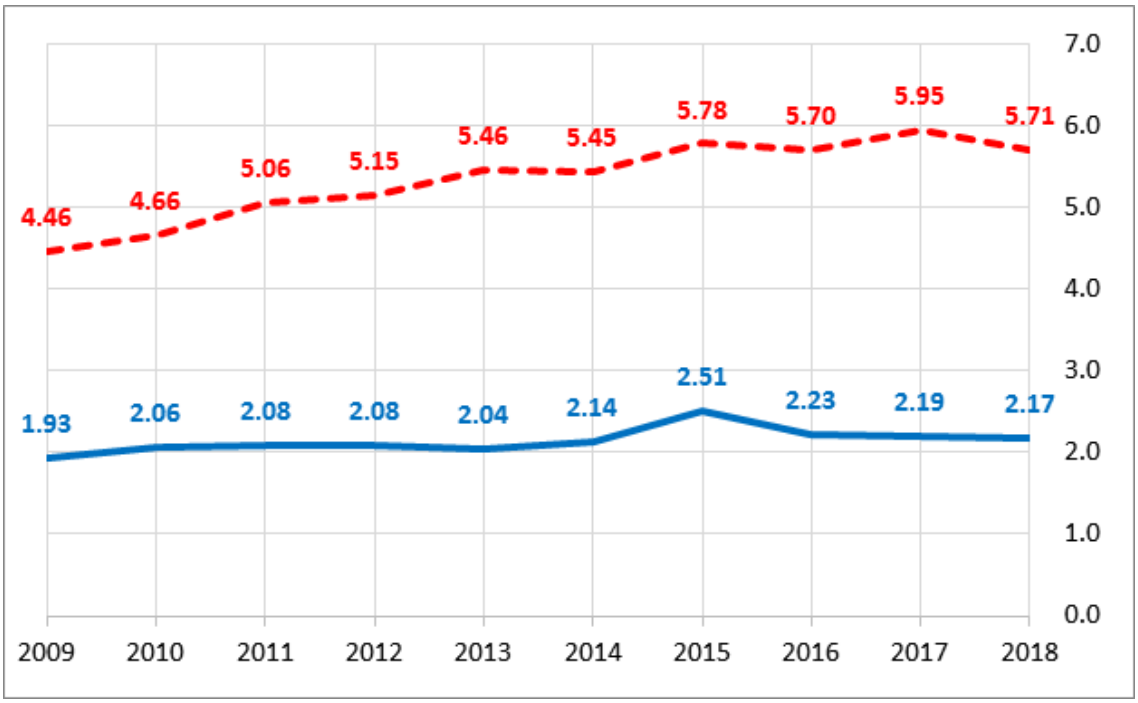
Miód przywożony z państw trzecich jest zwykle znacznie tańszy niż miód produkowany w UE, a w 2018 r. średnia cena importowa wynosiła nieco ponad 2 EUR/kg.

Wywóz

W porównaniu z przywozem wywóz z UE jest nieznaczny, a w 2018 r. wywóz miodu z UE wynosił około 21 000 ton, co stanowiło około 7 % produkcji UE. Głównymi rynkami, na które trafia miód z UE, są rynki Szwajcarii, Arabii Saudyjskiej, USA i Japonii. W 2018 r. średnia cena eksportowa wynosiła 5,7 EUR/kg.

Wykres 4: Średnie ceny w EUR/kg za miód przywożony do UE (niebieska linia ciągła) oraz wywożony (czerwona linia przerywana) z niej w latach 2009–2018. Źródło: Eurostat Comext

[12] Źródło: Eurostat Comext, https://trade.ec.europa.eu/tradehelp/statistics

4. WDRAŻANIE KRAJOWYCH PROGRAMÓW PSZCZELARSKICH

4.1 Podstawa prawna

Podstawą prawną krajowych programów pszczelarskich z roku pszczelarskiego 2017, rozpoczynających się dnia 1 sierpnia 2016 r., są art. 55–57 rozporządzenia o wspólnej organizacji rynków produktów rolnych uzupełnione:

- rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2015/1366[13]; oraz
- rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2015/1368[14].

Programy na lata pszczelarskie 2017–2019 i ich finansowanie zostały zatwierdzone decyzją wykonawczą Komisji (UE) 2016/1102 z dnia 5 lipca 2016 r.[15]

Programy na lata pszczelarskie 2020–2022 i ich finansowanie zostały zatwierdzone decyzją wykonawczą Komisji (UE) 2019/974 z dnia 12 czerwca 2019 r.[16]

[13]Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/1366 z dnia 11 maja 2015 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do pomocy w sektorze pszczelarskim, *Dz.U. L 211 z 8.8.2015, s. 3*.

[14] Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/1368 z dnia 6 sierpnia 2015 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do pomocy w sektorze pszczelarskim, *Dz.U. L 211 z 8.8.2015, s. 9*.

[15] Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2016/1102 z dnia 5 lipca 2016 r. zatwierdzająca krajowe programy na rzecz poprawy produkcji i wprowadzania do obrotu produktów pszczelich, przedłożone przez państwa członkowskie na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 *(notyfikowana jako dokument nr C(2016) 4133), Dz.U. L 182 z 7.7.2016, s. 55*.

[16] Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2019/974 z dnia 12 czerwca 2019 r. zatwierdzająca krajowe programy na rzecz poprawy produkcji i wprowadzania do obrotu produktów pszczelich, przedłożone przez państwa członkowskie na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 *(notyfikowana jako dokument nr C(2019) 4177), Dz.U. L 157 z 14.6.2019, s. 28*.

4.2 Cele i środki

Celem programów jest poprawa ogólnych warunków produkcji i wprowadzania do obrotu produktów pszczelich w Unii. W ramach reformy WPR w 2013 r. wprowadzono w tych programach pewne zmiany. Głównym celem tych zmian było dostosowanie środków kwalifikowalnych do potrzeb sektora, a także zapewnienie właściwszego przydziału środków z budżetu UE poprzez ulepszenie metod stosowanych przez państwa członkowskie przy określaniu liczby uli znajdujących się na ich terytorium. Poniżej szerzej opisano wynikające z tego środki kwalifikowalne.

a) **Pomoc techniczna skierowana do pszczelarzy i organizacji pszczelarzy**: brzmienie tego środka zmieniono z „grup pszczelarzy" na „organizacje pszczelarzy". Podczas gdy wiele państw członkowskich uwzględnia w tym środku szkolenie, organizację kursów i druk broszur edukacyjnych, może on obejmować wiele różnorodnych działań. Może do nich należeć wsparcie na przykład na zakup sprzętu technicznego do przetwórstwa pierwotnego i wsparcie specjalne dla młodych pszczelarzy.

b) **Zwalczanie inwazji pasożytów i chorób pszczół, w szczególności warrozy**: zakres tego środka rozszerzono z kontrolowania warrozy na zwalczanie innych inwazji pasożytów i chorób pszczół, do których może się zaliczać na przykład inwazja szerszenia azjatyckiego, (*Vespa velutina)* lub małego chrząszcza ulowego (*Aethina tumida*). Większość programów, które uwzględniają ten środek, koncentruje się jednak nadal na kontrolowaniu warrozy. Osiąga się to często poprzez metody wspierające, mające na celu ograniczanie stopnia porażenia pasożytami, działania obejmują jednak również środki mające na celu informowanie pszczelarzy o tym, jak ważne jest zwalczanie roztoczy z rodzaju Varroa.

c) **Racjonalizacja sezonowego przenoszenia uli**: działanie to ma na celu wsparcie zarządzania przemieszczaniem uli na terytorium Unii oraz zapewnienie pszczelarzom możliwości umieszczenia uli w odpowiednim miejscu w porze kwitnienia. Zarządzaniu sezonowym przenoszeniem uli mogą sprzyjać środki, takie jak identyfikacja uli i ramek, rejestr sezonowego przenoszenia uli, inwestycje w materiały służące do sezonowego przenoszenia uli oraz opracowywanie map odmian kwiatów.

d) **Środki wspierające laboratoria przeprowadzające analizy produktów pszczelich w celu ułatwiania pszczelarzom wprowadzania do obrotu swoich produktów i podnoszenia ich wartości**: zakres tego środka został rozszerzony i oprócz analiz wspomagających w odniesieniu do właściwości fizykochemicznych miodu obejmuje również analizy innych produktów pszczelich[17], takich jak mleczko pszczele, pyłek, propolis lub wosk pszczeli. Ponadto w rozporządzeniu o wspólnej organizacji rynków produktów rolnych dodano, że środek ten powinien ułatwić pszczelarzom wprowadzanie do obrotu i podnoszenie wartości ich produktów. Środek można wykorzystać do finansowania badań dotyczących np. pochodzenia botanicznego miodu, ponieważ dokładna wiedza na ten temat może umożliwić pszczelarzom uzyskanie wyższej ceny za ich produkt.

[17] Produkty pszczele objęte programami pszczelarskimi zostały wymienione w części XXII załącznika I do rozporządzenia (UE) nr 1308/2013; są to następujące produkty: miód, mleczko pszczele, propolis i wosk pszczeli.

e) Dzięki **zasiedlaniu uli** pszczelarze mogą częściowo uzupełnić braki spowodowane utratą pszczół, co z kolei pozwala im uniknąć spadków poziomu produkcji. Środek ten może obejmować finansowanie działań wspierających produkcję matek pszczelich, zakup rodzin pszczelich lub nowych uli.

f) **Współpraca z wyspecjalizowanymi podmiotami w zakresie wdrażania programów badań stosowanych w dziedzinie pszczelarstwa i produktów pszczelich:** środek ten daje państwom członkowskim możliwość wspierania konkretnych projektów badawczych. Mogą one mieć na celu poprawę jakości miodu lub rozpowszechnianie wyników takich projektów.

g) **Monitorowanie rynku:** nowy środek umożliwiający inwestowanie w monitorowanie produktów pszczelich i cen. Może on poprawić warunki produkcji i wesprzeć krajowe strategie monitorowania sytuacji rynkowej.

h) **Poprawa jakości produktów, aby skuteczniej pozycjonować produkty na rynku:** nowy środek wprowadzony rozporządzeniem o wspólnej organizacji rynków produktów rolnych, który może posłużyć np. do wykorzystania potencjału rynkowego miodu, ale także innych produktów pszczelich.

4.3 Środki budżetowe Unii przeznaczone na realizację krajowych programów pszczelarskich oraz współczynnik wykorzystania tych środków

Środki unijne przeznaczone na sektor pszczelarski są stosunkowo niewielkie, ale wzrosły z 36 mln EUR przeznaczanych rocznie na programy pszczelarskie realizowane w latach 2017–2019 do 40 mln EUR przewidzianych rocznie na programy pszczelarskie w latach 2020–2022.

Wkład Unii w realizację programów pszczelarskich odpowiada 50 % wydatków ponoszonych przez państwa członkowskie. Oznacza to konkretnie, że w latach pszczelarskich 2017–2018 na programy pszczelarskie przeznaczono łącznie kwotę 72 mln EUR rocznie. Mimo że środki finansowe nie zostały w pełni wykorzystane, współczynnik wykorzystania tych środków jest wysoki. Dla porównania rok pszczelarski 2016 jest ujęty w poniższej tabeli.

Tabela 1: Unijne środki finansowe oraz współczynnik wykorzystania tych środków w programach pszczelarskich

Unijne środki finansowe dostępne w poszczególnych latach pszczelarskich	Rok pszczelarski 2016 w ramach programów na lata 2014–2016	Rok pszczelarski 2017 w ramach programów na lata 2017–2019	Rok pszczelarski 2018 w ramach programów na lata 2017–2019	Rok pszczelarski 2019 w ramach programów na lata 2017–2019	Lata pszczelarskie 2020–2022
w EUR	33 100 000	36 000 000	36 000 000	36 000 000	40 000 000
Kwota środków unijnych wykorzystanych przez państwa członkowskie (w EUR)	31 102 215	32 372 777	33 974 000	zostanie zgłoszona do dnia 15 marca 2020 r.	zostanie zgłoszona na dzień 15 marca 2021 r.

Współczynnik wykorzystania	94 %	90 %	94 %		

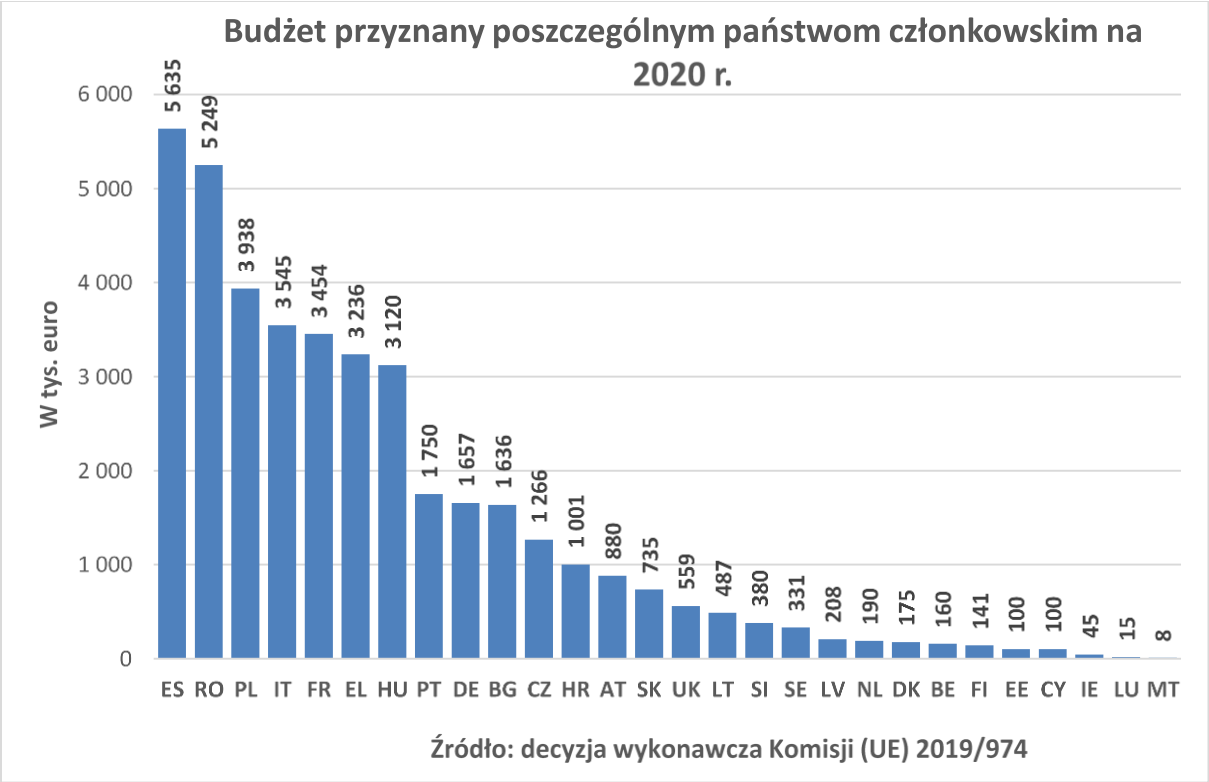
4.4 Przydział środków z wkładu unijnego dla poszczególnych państw członkowskich

Zasady przydzielania wkładu unijnego na programy pszczelarskie określono w art. 4 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/1366. Głównym czynnikiem wpływającym na ten przydział jest odsetek uli w każdym państwie członkowskim uczestniczącym w programie. Jest to jeden z powodów, dla których ustanowiono przepisy dotyczące obowiązkowego określania liczby uli i zgłaszania jej Komisji przez państwa członkowskie, opisane szerzej w pkt 5 niniejszego sprawozdania.

Minimalny wkład Unii wynosi 25 000 EUR na program pszczelarski. Pozostałe środki unijne są przydzielane na podstawie liczby uli zgłoszonej przez państwa członkowskie. Jeżeli jednak państwo członkowskie zwróci się o przyznanie mniejszej kwoty niż ta, jaka mu przysługuje na podstawie liczby posiadanych uli, pozostałe unijne środki finansowe można rozdzielić między państwa członkowskie, które wnioskowały o więcej niż wynosi ich teoretyczny udział w finansowaniu.

Zgodnie z art. 8 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2015/1368 przydział funduszy unijnych na programy pszczelarskie na lata 2017–2019 ustalono na podstawie liczby uli zgłoszonych w 2013 r. przez państwa członkowskie. W przypadku programów pszczelarskich na lata 2020–2022, o których Komisja została powiadomiona w 2019 r., przydział opierał się na liczbie uli zgłoszonych w latach 2017 i 2018 (dwa lata kalendarzowe bezpośrednio poprzedzające rok zgłoszenia Komisji krajowych programów pszczelarskich).

Wykres 5: Przydział środków z wkładu unijnego dla poszczególnych państw członkowskich na lata pszczelarskie 2020–2022

4.5 Poniesione wydatki w podziale na rodzaje środków

Zgodnie z art. 10 rozporządzenia 2015/1368 do dnia 15 marca każdego roku państwa członkowskie przedstawiają roczne sprawozdania z wdrażania za poprzedni rok pszczelarski. Pierwsze dwa roczne sprawozdania z wdrażania odpowiadające latom pszczelarskim 2017[18] i 2018[19] przedstawiono w latach 2018 i 2019. Podział wydatków według rodzaju środka na rok pszczelarski 2018 przedstawiono na poniższym wykresie kołowym *(rys. 6)*. Na potrzeby porównania historycznego uwzględniono również wydatki w podziale na rodzaj środków na rok pszczelarski 2015 *(rys. 7)*, co pokazuje, że nawet jeśli w tym momencie programy mogły obejmować jedynie sześć środków, ogólny podział, mierzony w procentach, pozostaje podobny.

W 2018 r. podobnie jak w latach poprzednich na dwa środki: **pomoc techniczna** i **zwalczanie inwazji pasożytów na ule** – przeznaczono większość dostępnych środków finansowych lub łącznie niemal 60 %. Ten stan rzeczy odzwierciedla ciągłą potrzebę omawianego sektora w zakresie inwestowania w sprzęt pszczelarski, modernizowania praktyk pszczelarskich w celu skutecznego zwalczania chorób pszczół i inwazji pasożytów na ule oraz szkolenia pszczelarzy.

Podobnie jak w latach poprzednich dwa środki: **zasiedlanie uli** i **racjonalizacja sezonowego przenoszenia uli** – zajmują trzecie i czwarte miejsce wśród najpopularniejszych środków, które łącznie stanowią ponad 30 %. W szeregu państw członkowskich sezonowe przenoszenie uli stanowi główną praktykę pszczelarską, konieczną w celu zaspokojenia potrzeb

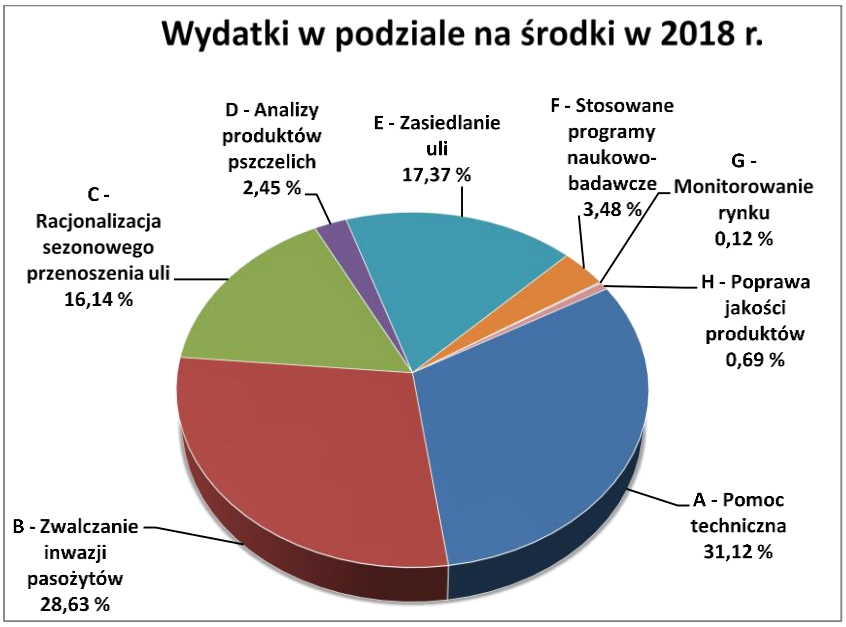
[18] Okres od dnia 1 sierpnia 2016 r. do dnia 31 lipca 2017 r.
[19] Okres od dnia 1 sierpnia 2017 r. do dnia 31 lipca 2018 r.

żywieniowych pszczół miodnych przez cały sezon pszczelarski oraz świadczenia usług związanych z zapylaniem.

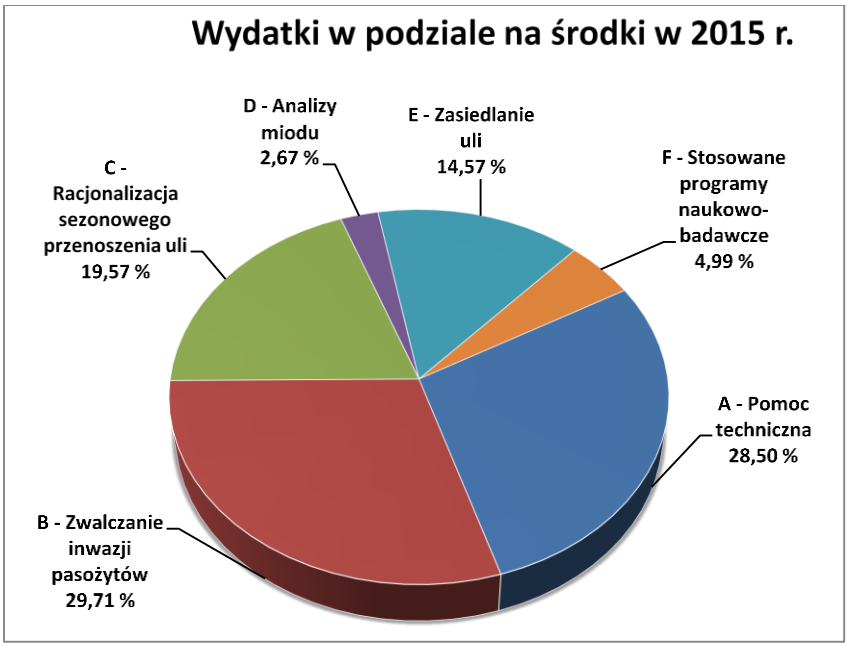
Badania stosowane i **analiza miodu** utrzymały się na 5. i 6. miejscu, otrzymując odpowiednio 3,48 % i 2,45 % dostępnych środków finansowych w 2018 r.

Dwa nowe środki: **poprawa jakości produktów** (0,69 % całkowitych wydatków) i **monitorowanie rynku** otrzymały w sumie mniej niż 1 % środków finansowych.

Wykres 6: Wydatki w procentach w podziale na środki w roku pszczelarskim 2018

Wykres 7: Wydatki w procentach w podziale na środki w roku pszczelarskim 2015

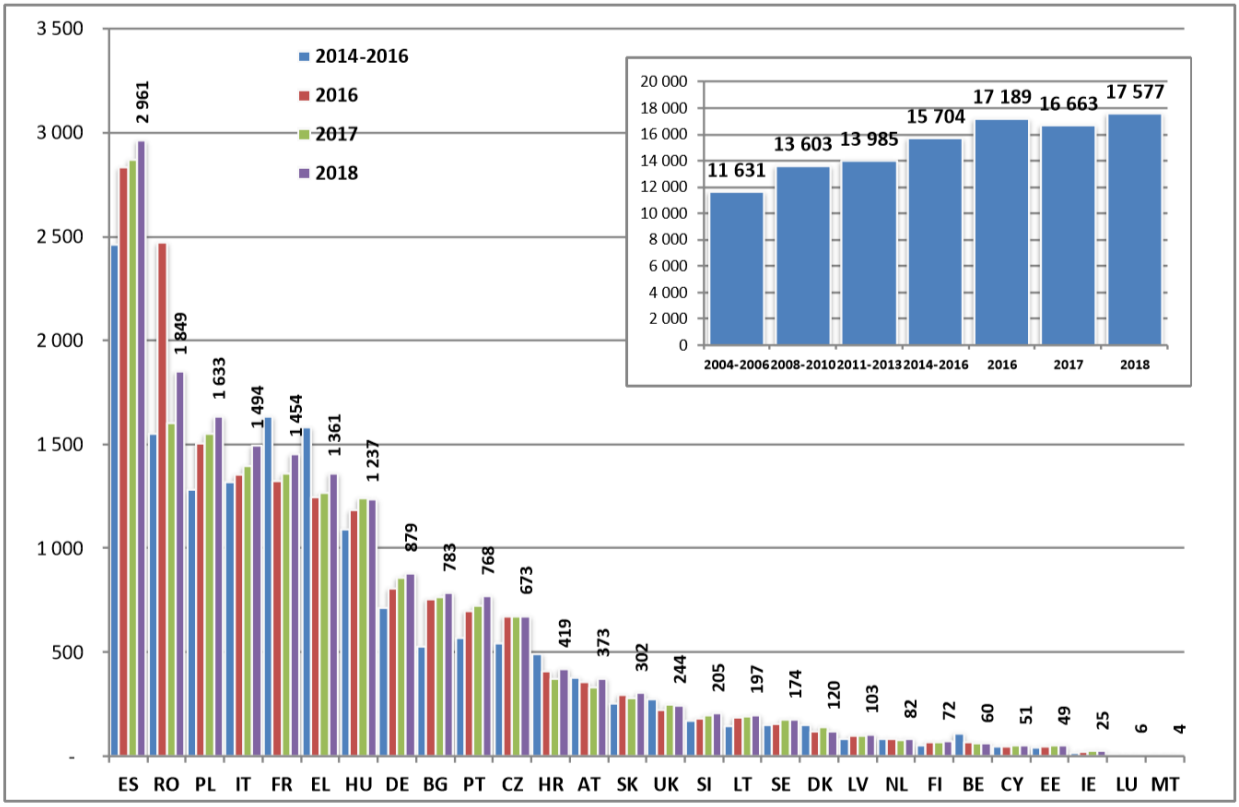
5. METODY OKREŚLANIA LICZBY ULI

Jak opisano w pkt 4.2 niniejszego sprawozdania, wprowadzono zmiany w celu zapewnienia właściwszego przydziału środków z budżetu UE poprzez ulepszenie metod stosowanych przez państwa członkowskie przy określaniu liczby uli znajdujących się na ich terytorium. Zgodnie z uprawnieniami wynikającymi z art. 56 ust. 1 lit. b) rozporządzenia o wspólnej organizacji rynków produktów rolnych Komisja przyjęła akt delegowany określający podstawę przydzielania unijnego wkładu finansowego na rzecz programów pszczelarskich państw członkowskich w oparciu o liczbę uli[20]. W tym akcie delegowanym wprowadzono definicję terminu „ul", który oznacza „jednostkę zawierającą kolonię pszczoły miodnej wykorzystywanej do produkcji miodu i innych produktów pszczelich lub hodowli pszczół miodnych oraz wszystkie elementy niezbędne dla jej przetrwania". Ponadto akt ten nakłada na państwa członkowskie przedkładające krajowy program pszczelarski obowiązek posiadania wiarygodnej metody określania, w okresie od dnia 1 września do dnia 31 grudnia każdego roku, liczby uli gotowych do zimowania na ich terytorium.

Mając na uwadze, że przed wejściem w życie tego aktu delegowanego nie istniał zharmonizowany przepis w odniesieniu do kwestii opisanych powyżej, liczby uli zgłoszonych przed jego wejściem w życie w 2017 r. nie należy bezpośrednio porównywać z liczbą uli zgłoszonych poczynając od marca 2017 r. Długoterminowy trend historyczny pokazuje jednak, że w ciągu ostatniej dekady liczba uli w Unii Europejskiej wzrosła. Ten pozytywny trend można zaobserwować w prawie wszystkich państwach członkowskich.

[20]Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/1366

Wykres 8: Zmiana liczby uli w UE w tysiącach

Zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2015/1368 państwa członkowskie zawierają w swoich krajowych programach pszczelarskich opis metody stosowanej w celu określenia liczby uli znajdujących się na ich terytorium.

Łącznie 17 państw członkowskich stosuje obowiązkowe metody liczenia uli, w tym państwa członkowskie o największej liczbie uli, takie jak ES, RO, IT, FR i EL. Do obowiązkowych metod można zaliczyć obowiązkową rejestrację pszczelarzy lub uli w specjalnym rejestrze utworzonym w tym celu lub wykorzystanie danych z innych obowiązkowych rejestrów, takich jak systemy informacji weterynaryjnej.

Zamiast tego 11 państw członkowskich stosuje inne metody niż obowiązkowa rejestracja. Należą do nich państwa członkowskie z mniejszą liczbą uli, takie jak SE, DK, IE i EE. Wymienione państwa członkowskie mogą opierać się na informacjach otrzymanych od organizacji pszczelarzy, badaniach, spisach powszechnych lub kombinacji tych metod.

Ogólnie rzecz biorąc, obowiązkową rejestrację uli uznaje się za najsolidniejszą metodę, jednak nakłada ona na pszczelarzy i państwa członkowskie obciążenia administracyjne: pszczelarze są zobowiązani na mocy prawa krajowego do zarejestrowania swojej działalności i do zadeklarowania liczby swoich uli odpowiedniemu organowi administracji.

Wiarygodność innych metod szacowania liczby uli zależy od jakości bazy danych prowadzonej przez organizacje pszczelarskie oraz od reprezentatywności próby pszczelarzy dobranej w celu przekazania informacji o liczbie uli.

6. PSZCZELARSTWO WE WSPÓLNEJ POLITYCE ROLNEJ PO 2020 R.

We wniosku dotyczącym wspólnej polityki rolnej po 2020 r.[21] Komisja proponuje przeniesienie programów pszczelarskich z rozporządzenia o wspólnej organizacji rynków produktów rolnych do rozporządzenia w sprawie planu strategicznego WPR[22]. Takie działanie zwiększy widoczność sektora pszczelarskiego i zapewni uwzględnienie jego wkładu w realizację ogólnych celów wspólnej polityki rolnej.

We wniosku przewiduje się również zwiększenie puli środków finansowych na programy pszczelarskie do 60 mln EUR rocznie. Oznacza to, że w siedmioletnim okresie obowiązywania przyszłej WPR sektor ma dostęp do unijnych środków finansowych i wkładów państw członkowskich o łącznej wartości 840 mln EUR. Kolejną zmianą wprowadzoną na mocy wniosku jest określenie w akcie podstawowym wysokości rocznego finansowania programów pszczelarskich państw członkowskich[23].

Nadal konieczna jest wiedza na temat liczby uli w państwach członkowskich, aby móc podążać za tą tendencją, ocenić wpływ środków wsparcia na sektor pszczelarski oraz na bieżąco informować obywateli Unii. We wniosku Komisji zawarto zatem stały obowiązek państw członkowskich do zliczania uli i powiadamiania Komisji o wynikach.

Chociaż programy pszczelarskie miały charakter dobrowolny na mocy rozporządzenia o wspólnej organizacji rynków produktów rolnych, Komisja proponuje, aby w planach strategicznych WPR państw członkowskich stały się one obowiązkowe.

7. WNIOSEK

Chociaż programy pszczelarskie pozostały dobrowolne na mocy rozporządzenia o wspólnej organizacji rynków produktów rolnych, wszystkie państwa członkowskie nadal wprowadzają programy opracowywane we współpracy z sektorem. Programy różnią się w poszczególnych państwach członkowskich, w zależności od potrzeb danego państwa członkowskiego, jednak środki, na które przeznacza się większość wsparcia – pomoc techniczna i zwalczanie inwazji pasożytów pszczół – pozostają niezmienione od czasu ostatniego sprawozdania z 2016 r.

Środki przeznaczane na finansowanie sektora nadal rosły w ciągu ostatnich okresów programowania, a poziom wykorzystania środków finansowych pozostaje wysoki, co świadczy o znaczeniu wybranych środków.

Liczba uli jest jednym ze wskaźników wpływu środka wsparcia, a liczba ta stale rośnie. Biorąc pod uwagę ogólną rentowność sektora, średnie ceny w UE nie wzrosły, podczas gdy ceny produkcji rosną, a ceny importowe maleją. Stanowi to wyzwanie dla sektora i wskazuje

[21] https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/future-cap_pl

[22] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=COM%3A2018%3A392%3AFIN

[23] Załącznik VIII do wniosku Komisji dotyczącego WPR po 2020 r.

na ciągłą potrzebę wsparcia, również z uwagi na istotną roli pszczół w środowisku i rolnictwie.